

1834-1984

BOX 520, POSTAL STATION D, TORONTO 9, ONTARIO, CANADA M6P 3K1

KANADSKÉ LISTY

Second Class Mail-Reg. No. 3088

No. 10., Vol. 17., 15. října-October 15th, 1983..

WHY IS ENGLISH SO HARD?

We'll begin with box, and the plural is boxes;
 But the plural of ox should be oxen, not oxes.
 Then one fowl is goose, but two are called geese
 Yet the plural of moose should never be meese.
 You may find a lone mouse or a whole lot of mice,
 But the plural of house is houses, not hice
 If the plural of man is always called men,
 Why shouldn't the plural of pan be called pen?
 The cow in the plural may be cows, or kine,
 But the plural of vow is vows, not vine.
 And I speak of a foot, and you show me your feet,
 But I give a boot - would a pair be called beet?
 If one is a tooth and a whole set are teeth,
 Why shouldn't the plural of booth be called beeth?
 If the singular is this and the plural is these,
 Why shouldn't the plural of kiss be nicknamed kese?
 Then one may be that, and three may be those,
 Yet the plural of hat would never be hose;
 We speak of a brother, and also of brethren,
 But though we say mother, we never say methren.
 The masculine pronouns are he, his and him,
 But imagine the feminine she, shis, and shim!
 So our English, I think you will all agree,
 Is the trickiest language you ever did see.

Anon. (reprinted from a recent issue of *DISTING*,
 the CUSO Nigeria newsletter.)

POPRAVY ROKU 1958

Opravdu rychle zapomínáme. Někteří ovšem neumyslně, někteří však vědomě. Před pětadvaceti roky proběhlo světem rozhořčení: v noci 16. června 1958 byli popraveni maďarsky ministerský předseda Imre Nagy, ministr obrany generál Pal Maleter a první šéfredaktor komunistického časopisu «Nepszabadsag» Miklos Gimes.

Dověděli jsme se, že Janos Kádár tehdy - stejně jako při popravě Rajka v roce 1949 - velmi nedobrovolně byl svědkem této exekuce na dvoře budapeštského ústředního vězení...

Muž, který v roce 1956 hrál rozhodující roli, nebyl již dávno v Budapešti, nýbrž bděl z Moskvy nad vývojem bratrských socialistických zemí: Jurij Andropov. Byl sovětským velvyslancem v Maďarsku během maďarského povstání. A v domě pana Andropova byl Pal Maleter, symbolická postava maďarských nadějí, během recepce, kterou k jeho počtu uspořádal Andropov, zatčen a odvezen...

Byl to tentýž Juri Andropov, který je dnes generálním tajemníkem sovětské komunistické strany a hlavou Sovětského svazu. Zda si někdo dnes v tak zvaném svobodném světě vzpomene? Nikde jsme neslyšeli a nečetli ani zmínku! Jak novináři, tak dnešní společnost vedoucích politiků mlčí jako zařezaní. Ona by taková vzpomínka určitě nebyla panu Andropovi příjemná a možná by se dokonce i zlobil! Zda si Janos Kádár vzpomene, nebo dokonce Andropov? Vždyť to bylo jen pár vražd i když symbolisovaly naději na kousíček svobody celého národa. Copak na tom dnes, jako tehdy i přes pokřik, copak na tom záleží, taková už je morálka těch, kteří jsou u moci - u komunistů se tomu nedivíme. Ale je šokující do jaké míry tuto morálku převzal také svobodný svět!

Novým federálním ministrem pro multikulturní záležitosti se stal Hon. David Collenette. Očekává se, že bude pokračovat v dosavadním směru federální vlády na tomto poli. Dosavadní struktura CCCM /Canadian Consultative Council on Multiculturalism bude s největší pravděpodobností zachována. Předseda výboru p. Jerry Meinzer zůstává ve své funkci.

Novým opozičním mluvčím pro multikulturní záležitosti se stal Jack Murta, poslanec za Lisgar.

On July 6th, 1983 Susan Fish was sworn in as the Minister of Citizenship and Culture of the Province of Ontario. She was born March 21, 1945 in Rio de Janeiro, Brazil. Raised in New York City, she immigrated to Toronto in 1968 and received her Canadian citizenship in 1973. She holds a Master's Degree in Public Administration from N.Y. University /1968/ and B.A. in Political Science from St. Lawrence University /1966/. She lectured at both U. of T. and York U. She represented Ward 5 on Toronto City Council for two terms. From 1973 to 1976, she served as Policy Advisor to Mayor David Crombie. First elected in March 1981 as the Progressive Conservative Member of the Provincial Parliament for the riding of St. George, Ms. Fish served as Parliamentary Assistant in the Ministry of Citizenship and Culture from May 1981 until her appointment as Minister. Good luck, Susan!

ČSSR

Očes se však přece octne za mřížemi ten, kd. za ně patří. Švýcarský týdeník *Die Weltwoche* otiskl článek o aléře bývalého církevního tajemníka Karla Hruzy. Ve své funkci se vyznamenal pronásledováním všech náboženství ve státě, měl rozhodující hlas i při renovacích kostelů, vydávání náboženských knih, jmenování biskupů a profesorů teologie. Katolickou církev se pokusil ovládnout pomocí sdružení Pacem in terris. Těm, kteří v

tomto sdružení zůstali i po vatikánském zikazu z minulého roku, rozdával „věrnostní přídatky“ ve výši 3-5 tisíc Kčs (!). Uprostřed této akce opustil Hruza svůj úřad ze „zdravotních důvodů“. Utrpěl předtím opravdu infarkt, ale po traze se také začalo mluvit o zpronevěře: kněží, kteří měli dostat 5 tisíc, dostali 4 tisíce a podobně. Zatčen byl první Hruzův spolupracovník Parrsch, mezitím novopečený majitel přepychové vily. Po něm šel i Hruza - za nedbalost.

Československé sdružení v Torontě spolu s ostatními krajanskými organizacemi vzpomene 28. říjen 1918 přednáškou Martina Hrabíka z Clevelandu: Dr. Antonín Švehla (1873-1933). Po přednášce bude promítán v Československu zakázaný film „Farářův konec“.

Oslava se koná v pátek 28. října v 8 hodin večer ve West Park Secondary School, na křižovatce Dundas a Bloor St. W. Stanice podzemní dráhy Dundas West.

Kanadské Listy

INDEPENDENT MONTHLY

IN CZECH AND SLOVAK LANGUAGES.

Publisher and Editor: Mirko Janeček.

Články, objednávky inserdtů, opravy adres a předplatné lze poslat na: "KANADSKÉ LISTY", Box 520, Station "D", Toronto, Ont. M6P 3K1.

Pokud jsou články podepsané, nemusí se redaktor ztotožňovat s jejich obsahem.

Předplatné na 1 rok:

Kanada a USA ... \$ 10:00
zámoří lodí ... \$ 12:00
zámoří letecky ... \$ 15:00

IN MEMORIAM

Dne 22. října tomu bude už deset let, co z našeho středu odešel čs. exulant Josef Hrubý. Narodil se 22. 8. 1918 v Hronově nad Metují. Vyučil se nástrojářem a automechanikem. V období po 2. světové válce byl stoupencem čs. socialistické demokracie a specificky tzv. Majerova nemarxistického směru. Těžce nesl změny po únoru 1948 a připojil se k odbojové skupině, která usilovala o obnovu činnosti sociálně demokratické strany. Byl zatčen a v době od 4. 10. 1955 do května 1960 byl vězněn čs. kom. režimem v Leopoldově. V roce 1967 odešel se svou ženou Slávkou do Rakouska a do Kanady se přistěhoval 4. 10. 67. Zapořil se zejména do Sdružení byv. čs. politických vězňů a Klubu nových přistěhovalců. V rámci klubu pomáhal organizovat burzy práce a "Ča je o třetí" v byv. restauraci p. Sedmíny, jakož i společné výlety. Na jaře r. 1968 se v Torontě sešel s čs. ministrem výživy do února 48 Václavem Majerem a zasloužil se o uskutečnění jeho návštěvy na Batavě, za doprovodu 80ti nových. Josef Hrubý zemřel 22. října 1973.

Dne 26. 10. tomu bude také 10 let, co v Montreálu zemřel dr. Josef Kotrly, byv. advokát v Náchodě a poslední demokratický čs. gen. konzul v Montreálu. Vyznamenal se na konci 2. války, kdy jako mluvčí Čs. národní rady dojednal s německým velitelem Prahy kapitulaci a tím zabránil dalšímu krveprolití. Josef Pejskar mu věnoval v "Poslední poctě" zaslouženě několik stran. Dr. Kotrly pracoval mezi námi obětavě. Letos by se byl dožil "80". Nezapomeneme. J. Vařenta.

Chutná domácí jídla u krajanů:

The Alp's Restaurant

2872 DUNDAS ST. WEST, TORONTO M6P 1Y3
(DUNDAS & KEELE)

Plánujete-li svatby, oslavy narozenin či schůzky, volejte:

TEL. 762-5449

Milke Sztuska

Ceny mírné, obsluha vzorná!

LIDÉ MEZI NÁMI

Zleva: vydavatel t.l., pěvkyně Miluška Šimková z Austrálie a dr. Miloš Vítula.

TORONTSKÝ KONCERT MILUŠKY ŠIMKOVÉ: Česká zpěvačka Miluška Šimková má zvláštní místo v exilové kultuře. Těžiště její činnosti je v Sydney, kde je členkou Australské Opery /vystoupila s tammím Symfonickým Orchestrem a v Australské Opeře zpívala v produkcích Prodané nevěsty, Její Pastorkyně, La Bohème atd./ . A z daleké Sydney cestuje po světě a navštěvuje krajská sídliště v Evropě, ve Spojených státech, v Kanadě. V Kanadě byla po druhé. Platí si sama cestu a zpívá bez honoráře. 15. září t.r. vystoupila v Torontu. Uvedl ji dr. Vítula a na klavír /kterému by neuškodilo naladění/ znamenitě doprovázel dr. Josef Kyselka. Miluška Šimková zpívala kouzelně: lidové písně /slovenské, moravské, české/, Hašlerovy písničky, "Lásko, Bože lásko" Jiřího Fialy, Křičkův "Bábinčin maršovský valčík, a píseň, která jí zvlášť přirostla k srdci, "Ta česká píseň" Rudolfa Vašaty. Koncert uzavřela - jak také jinak - Smetanou /"Kdo v zlaté struny zahrát zná" a "Nekamenujte proroky"/ a Dvořákem /"Když mne stará matka"/. Vzácnému a štědrému hostu pěknou básničkou poděkoval Jan Fellmann. Byl to nádherný koncert. Škoda, že Miluška Šimková zpívala před poloprázdným sálem.

Josef Čermák.

VZPOMÍNKA

Před pěti lety - v září 1978 - zemřel v New Yorku poutorový exulant Josef

Horák. Před válkou byl aktivním sociálně demokratickým odborářem a funkcionářem Dělnických tělocvičných jednot v Hradci Královém. Za okupace byl zatčen a prožil válečná léta ve vězení v německém Budišíně. V roce 1945 se stal tajemníkem soc. demokracie v Chrudimi a později krajským tajemníkem v Pardubicích. Čs. komunisté ho v únoru 48 uvěznili. Podařilo se mu však z vězení uprchnout a odejít do zahraničí. V uprchlickém lágru ve Schwabachu a později v kasárnách Jägerhof v Ludwigsburku jsme mu neřekli jinak než "táta Horák". V deprimujícím prostředí byl posilou mnohým. Vyemigroval do Anglie a někdy v roce 1958 emigroval dál do Ameriky. Žil v New Yorku, kde byl aktivním členem zastupitelstva Rady svob. Československa a Ústředního výkonného výboru Čs. sociální demokracie. Čest jeho památce!

ČSSR

Z Prahy došla zpráva, že se tam v podivuhodné duševní a fyzické svěžesti dožil svých 90. narozenin armádní generál v.v. Karel Klapálek. Narodil se 26. 5. 1893 v Novém Městě nad Metují, kde byl jeho otec zaměstnán jako traťmistr a bydlel s rodinou na železniční stanici. Obecnou školu skončil v Kralupech a reálku v Praze 7. Po vypuknutí I. světové války, byl odveden do rakouské armády. Na ruské frontě se mu podařilo zběhnout a v r. 1916 se přihlásil se čs. vojska. Byl zařazen do 1. střeleckého pluku v Kyjevě. Po návratu do vlasti byl instruktorem na vojenské akademii v Hranicích. V září 38 velel pěšímu pluku v záp. Čechách. Po obsazení ČSR Němci mu hrozilo zatčení a proto odešel přes Slovensko a Jugoslávii na Střední východ. Tam velel 11. čs. praporu a později 200. čs. protiletadlovému pluku. V čele těchto jednotek 2x bránil Tobruk. V roce 1943 byl se svými vojáky přesunut do Anglie. Od září 1944 velel 3. čs. samostatné brigádě v prostoru Dukelského průsmyku. Dne 6. října 44 vstoupila jeho brigáda na čs. území. Byl 2x raněn a to v Karpatech a u Lipt. Mikuláše. Od 5. dubna 45 velel 1. čs. armádnímu sboru a 17. května s ním přijel do Prahy. Rodné město ho jmenovalo svým čestným občanem v listopadu 1946. Jak nám napsal Václav Holub z Anglie, v té době byly veřejné projevy gen. Klapálka tak servilně prosovětské, že vyvolal údiv svých přátel. Někteří z nich /gen. Píka a gen. Příkrýl/ se s ním přestali stýkat. Během kompuče podporoval kolaboraci gen. Svobody. Oba prý pak prohlédli a uvědomili si, že sedlí na lep sovětskému imperialismu. Ironií bylo, když mu prez. Svoboda v r. 68. k jeho 75. narozeninám udělil titul "Hrdina ČSSR". Klapálkovi vydali doma knihu "Ozvěny bojů".

Pražské uzenářství

618 Queen St. West,
TORONTO, ONT. M6J 1E4

Majitel: J. Pichlík

Tel.: 364-1787

kultura

K TELEVIZNÍMU ZÁZNAMU JANÁČKOVY
OPERY LIŠKA BYSTROUŠKA /The Cunning Little Vixen/ ZE SCÉNY NYCO,
PBS, Cable TV - 9. listopadu 1983:

Po Káti Kabanové začal psát Janáček svou sedmou operu Příhody lišky Bystroušky. Z iniciativy šéfredaktora brněnských Lidových novin Arnošta Heinricha, opatřil B. Markalous /spis. Jaromír John/ humorné kresby svého přítele akad. malíře St. Lolka, jak chytrá liška byla podle venkovského podání honěna zuřivým hajným. Red. Rudolf Těsnohlídek podle nich napsal seriál příběhů na pokračování. Janáček je četl na jaře 1920. Liščí příběhy s vůní lesa a se zpěvem ptactva se Janáčkovi líbily. Upravil si z nich libreto pro operu ze života lesní přírody. Z hudby opery, kterou dokončil 1923, dýchá půvab brněnských lesů-hlavně bílovických-a slova textu připomenou Brňanům lišeňské nářečí. Janáček chodil pozorovat liščí doupatka, naslouchal vypravování revírníků o liškách a o jiném lesním a lučním tvorstvu. Naslouchal jeho hlasům, aby obohatil svoje dřívější mnohaleté zápisky ptačího zpěvu v brněnských parcích a mnoha jiných zvuků v přírodě. Letní les tvoří scénář opery, již Janáček napsal "pro les a ze zármutku nad stářím", když se blížila jeho sedmdesátka.

Děj začíná polapením lišky Bystroušky, vlastně Bystro-ušky, podle Těsnohlídky původně Bystronožky, a jejím útekem od revírníka, a pokračuje námluvami, milostnou scénou a svatbou Bystroušky /Vixen Sharp-Ears/ se Zlatohříbkem /Golden Stripe, The Fox/, zplozením mládat, především Bystroušky mladší /Baby Sharp-Ears/. Pak přijde Bystrouščiná smrt. - Lidskými postavami jsou revírník Bartoš, jeho žena a jejich vnuk s kamarádem; potom farář, rektor, Harašta hospodský Pásek se svou ženou, tedy 9 osob. Podle Janáčkova libreta nebyla na scéně Terýnka, jež pracovala v Páskově hostinci, a která si nakonec vzala lišeňského obchodníka s drůbeží Haraštu. Naproti tomu byla desátou osobou v libretu upraveném pro divadla v Německu Maxem Brodem, a sice s romantickým pozadím svůdné cikánky. U Janáčka šlo o prosté mladé venkovské děvče, o němž se hovoří mimo scénu. Kromě tří lišek jsou na scéně cvrček, kobylka /jejichž skupinu představuje baletní soubor/, komár, žába, pes Lapák /Catcher/, kohout, slepice Chocholka, jezevec, sojka, sova a datel. Zvířectvu jsou připsány vlastnosti lidí, včetně nectností. - Třetím jednáním třetí scénou končí opera, po setkání Bartoše s potomky žáby a lišky Bystroušky, revírníkovým monologem, po němž přijde nádherný mohutný orchestrální závěr, jenž je hymnem na věčně obnovující se přírodu. Jakoby v něm vrcholilo Janáčkovu panteistické krédo, jež v Těsnohlídkově zpracování chybělo. Na Janáčkovu přání byla tato závěrečná hudba hrána na jeho pohřbu z budovy Národního divadla v Brně v r. 1928. - Premiéra opery byla v Brně 6. listopadu 1924. První Bystrouškou byla tehdy Hana Hrdličková-Zavřelová. Opera byla dávana v NY Lincoln Centre - a zaznamenána pro TV - na podzim 1981. Pak na jaře 1982 s osmou Janáčkovou operou Věc Makropulos /The Affair Makropoulos/. - Nejtěžší úkol měli podle mého překladatelé do angličtiny. Byl jím Robert T. Jones s Yvetou Synkovou-Graff. Ježto se hleděli odklonit od německého překladu a úprav Maxe Broda a přiblížit se co nejvíce Janáčkovu originálu s nářečím podle Těsnohlídky, přeložili si napřed Těsnohlídkovu Lišku Bystroušku, aby se seznámili s gramatickými, rytmickými a akcentovými vokálními problémy při překladu libreta. Podle mého se jim to podařilo. Brod také určil pro roli Kohouta mezzo a pro Zlatohříbka soprán. NYCO se vrátila k Janáčkovi: Kohouta zpíval bas a Zlatohříbka tenor. Problém Terýnky byl vyřešen tím, že byl odstraněn z jejího podání akcent na sex. O značný úspěch opery se zasloužila ředitelka NYCO B. Sills, dirigentem byl M. T. Thomas, režisérem F. Corsaro. Scénu s kostýmy měl na starosti Maurice Sendak; jejich návrhy pořídili Jampolis/Feldman. Sbory řídil L. Walser a choreografkou byla Jessica Redel. Lišku skvěle pěla a hrála půvabná Gianna Rolandi, narozená v New Yorku. Dr. Miloš Vitek, Montreal.

Od 28. října 1918 k dnešku

Kokardy, jásot, na praporu prapor... Tak nějak v nás žije legenda 28. října 1918. Onoho dne vyhlásil Národní výbor v Praze nezávislý československý stát. O dva dny později učinila podobné prohlášení v Turčanském Svätom Martine Národní Rada slovenská. Obě prohlášení mluví o jednotném národě československém, i když část Slováků zastávala koncepci svébytného slovenského národa ve společném státě s Čechy. Tři jména jsou nerozlučně spojena se vznikem ČSR: Masaryk, Štefánik a Beneš. A jména: Kramář, Šrobár, Rašín, Švehla, Soukup, Křofáč, Machar. Ale jména vůdců jsou v podstatě orientačními body při procházce historií. 28. a 30. říjen byly výsledkem úsilí řady generací, které si vybojovaly, i když jen na pár let, právo na místo na slunci. Hodně se změnilo od října 1918. Změnila se mapa země-jednoduchým lupičským gestem Sovětského svazu byla urvána Podkarpatská Rus. Změnilo se složení obyvatelstva - byly odsmuty německé a maďarské menšiny a mezi nimi, bohužel, i nevinní lidé, věrní čs. státu. Změnil se vztah Čechů a Slováků. Říjen 1918 spojil dvě národní větve na rozdílném stupni historického vývoje. Byla to tato okolnost, která na jedné straně vedla k povýšenosti a panovačnosti a na druhé straně k pocitu méněcennosti a křivdy. A tak spory mezi Čechy a Slováky byly asi nevyhnutelné. My, kteří žijeme několik desítek let v Kanadě s lehkým úsměvem zmoudřelých Don Quichotů pozorujeme stínovou hru mezi anglickou a francouzskou Kanadou. Kanada má jednu výhodu - jejím sousedem jsou Spojené státy americké; československo leží v medvědí náručí slovanského bratra, který si hrozně rád hraje s letadly a tanky a zřejmě by uvítal rozdělení Československa - je snadnější spolknout dva malé státečky, než jeden trochu větší. Myslívali jsme si kdysi, že oči světa visí na Praze či Bratislavě. Pravda, svět obdivoval Masarykovu republiku a Masaryka. Občas se na nás podíval - Mnichov, únor 48, srpen 68. Ale nehnul ani prstem. Na světě dnes žije přes čtyři miliardy lidí. Kolik je Čechů a Slováků? Patnáct, dvacet milionů? Snad opravdu nejsme tak důležití a naše hádky už teprve ne. Ne ve světě, ve kterém stamiliony lidí hladoví, ve světě, jemuž hrozí energická krize apokalyptických rozměrů. Nejsem obdivovatelem šovinismu. To, že jsem se narodil v té či oné zemi, je prostě šťastná či méně šťastná náhoda. Ale jestliže odmítám salutovat při vyslovení slova Československo, neznámá to, že nemám svou rodnou zemi rád. Mám hřejivý pocit, že lidé v zemi, v níž jsem se narodil, vymysleli a vytvořili lecos hezkého a dobrého. A jestliže, díky primitivům, kteří dnes v Československu vládnou, nemohu fyzicky navštívit zem svého dětství a mládí, často se vracím v zamyšlení, "kde prudce voněl květ, že svedl nás s cesty, když stříbrným šerem tekla nad potoky večer..." A věřím, možná pošetile, že pokorné a vzdorné děti boží Ant. Sovy se perou, třeba švejkovsky, o kousek lidské důstojnosti a že si vyvzdorují na osudu nový a slavnější říjen. Josef Čermák.

Čerstvý vtíp z domova

Strejda z vesnice přijede do Olomouce. Koukne do výkladu v Tuzexu a rozčílí se: "Co mi stará vrdlouže o drahým piti. Však to tu vidím na vlastní oči: koňak 21 korun, rum 13, borovička 15 korun!" Rázně vejde do prodejny a naporučí si hned ode všeho po dvou lahvičkách. U pokladny na něm chtějí koruny, ovšem tuzexové. Strýc na to: "Takové nemám." "Nevadí, můžete platit americkými dolary," navrhne pokladní. To už strýc dohřeje: "Tož se teda podivíte. Holomóc plný Rusů a Američanů si tu otevřou kantýnu!"

Spoluodsouzení, spoluodsouzené

Byl nás - a je nás mnoho - těch, kteří jsme komunisté v Československu zavřeli otců, matek, dětí. Je nás mnoho, kteří jsme prožili strašná léta, která nás traumatizovala až do konce našich dnů. Neboť byli-li naši drazí odsouzeni do komunistických věznic, my jsme byli "odsouzeni ke svobodě". Nekonal se nad námi soud. Nikdo nám nesdělil znění paragrafů, nikdo nám nedal zákon čtený novin, knih a časopisů, nikdo nedal příkaz, aby nám v obchodě neprodali chléb a mléko. Ale ve jménu jakého paragrafu jsme směli jen existovat, žít na okraji společnosti?

Nechci (a ani nemohu) mluvit za někoho. Mohu vydat svědectví jen za sebe, za své sourozence, za matku. Když otec na počátku padesátých let "zajistil" (před čím? před kým? před sebou?), byli ještě před soudem starší sourozenci vyloučeni ze středních škol. My, dvě mladší, smly do končí docházku základní školy. Nejstarší bratr odešel pracovat do dolů, na jediné místo, které mu bylo povoleno přijmout. Nepřijmou by bylo málo za následek paragrafů přitvrdnutí, tedy kriminál. Dnes, ve svých padesáti, je bratr invalidní důchodce se zničenými plícemi. Nestěhuje si. Koněně, nyní se může věnovat svému talentu a nadání. Sochařin.

Sestra musela odejít do roztřísné výroby, do základního se podhorského JZD. Že za války prodělala těžkou ledvinovou chorobu a bylo u ní stále nebezpečí nových komplikací, to nikoho nezajímalo. Nezájímalo ani to, že sestra byla mimořádně talentovaná matematička; její nadání (které zdědila ze všech vnuků po dědečkovi-matematikovi jedině) zřejmě společností nepotřebovala.

Další bratr - muzikant - si záhy zničil prsty hbitými u soustruhu a violu odložil hlučnou do skříně. Naději na hudební kariéru ze své mysli raději vymazal úplně. To jen my dvě nejmladší jsme byly normálníholky. A tak jsme šly do té továrny v patnácti letech. A snad právě díky svému nenadání a vzdoru, houževnatosti a opravdové touze po vzdělání jsme po večerech začali studovat. Se sestrou-matematikou a bratrem-muzikantem. A tli jsme (v těch tzv. "osvědčených letech") ještě dál. Naše matematička se stala konstruktérkou, bratr-muzikant vystudoval dálkově v Bratislavě vysokou ekonomickou a my dvě (už vdáné a s dětmi a po večerech) univerzitu. Jedna pracovala a druhá - nu, vždyť je to jedno... Prostě nedali jsme se! Nikdo nám naše vzdělání zadarmo nedal.

To se však stalo až potom, po otcově návratu, 10. května 1968. Nikdy nemohu zapomenout výkřik matky v okamžiku, kdy se otec objevil ve dveřích. To nebyl výkřik "PLU"

ženy! To byly koncentrované výkřiky všech žen a všech let, ve kterých jsme svůj oriel prožívali. Byl zde a žil. Ještě žil! Netušili jsme však, že už žil se smrtí. Jeho vyprávění byla hrůza. Nikdo z těch, kdo popisují tuto léta, ať už z pohledu Rudného, Jachymova či Leopoldova, nelhal. Snažil se sít se s námi. A my s ním. My věděli, že strážně trpěl. Ale on nikdy nepochopil, že jeho spoluvězni jsme byli i my. My, tisíce rodin, tisíce dětí, matek, otců, manželek a manželů, tisíce sourozenců. Vím také, že jeho smrt zabránila, aby nás za své spoluvězně přijal. Aby porozuměl tomu, že jsme byli odsouzeni spolu s ním - ke ztrátě
☐ dětství
☐ mládí
☐ existenci
☐ budoucnosti
A na to se ani v roce 1968 žádná rehabilitace nevztahovala! Přes léta - a znovu zasedají ty pudivné soudní tribuny. Prokurátoři dirigují soudce a obhájce smí působit pouze dekorativně. Scénář byl napsán a všichni znají své role. To jen obžalovaní jsou vzpurní a dožadují se spravedlnosti. Jsou vyrovnání, vzpomení. Hrdí na to, že zastupují zbytky lidstva v nás všech. Teprve dnes, kdy většina z nás, sourozenci, ližeme ve svobodném světě, to mohu napsat. Proložte se jednou vráti z vězení Václav Havel, Rudolf Battěk, Otka Rednářová a další známí i neznámí, protože i jejich děti, rodiče, sourozenci a manželé s nimi prožívají svůj oriel bez paragrafu Spoluodsouzení, spoluodsouzené. BERENKA

Polistění je věc důvěry

Přes 30 let služby naší veřejnosti s největší kanadskou životní pojišťovnou

SUN LIFE OF CANADA

VLADIMÍR VÁLEK, C.L.U.

Senior Representative

Tel.: 232-1620

56 Aberfoyle Cr., Suite 400

/Proti Islington Subway Station./

Toronto, Ont.,

MRX 2W4

HRDINA DOMACÍHO ODBOJE

Dne 21. října tomu bude 41 let, co v německé věznici v Budyšině zemřel plk. gen. štábu Miloslav Stehlík, člen podzemní organizace dr. Zdenka Schmoranze. Cílem skupiny bylo odstranit Protektorát Čechy a Morava a obnovit Československou republiku. Tato zpravodajská skupina náležela do národního nekomunistického odboje a byla napojena na Obranu národa. Myšlenka zapojit důstojníky čs. armády na čs. tiskovou kancelář vznikla již v prosinci 1938. Šlo o to, aby byly sledovány německé přípravy na budoucí konflikt. V této věci měl plk. Š. Drgač porady se Zdenkem Schmoranzem již v prosinci 1938. Po 15. březnu se ke skupině připojili plk. Třebický a Bareš. Z 2. oddělení hlavního štábu armády se přidali pplk. Houška. Činnost skupiny se promítla především v těchto sférách: 1. zpravodajství odesílané do zahraničí prostřednictvím francouzského velvyslanectví; 2. vydávání zahraničního agenturního zpravodajství v českých zemích; 3. organizace zahraničních zpravodajů ČTK v souvislosti s Barešovou cestou do zahraničí s vědomím gen. Eliáše v létě r. 1939 /pařížský zpravodaj ČTK Jára a ženevský vyslanec J. Kopecký/; 4. organizace skupiny tiskových referentů a předávání zpravodajského materiálu vojenského rázu.

Sít tiskových referentů byla úměrně rozložena po celém okupovaném území. Některé získané zprávy byly mimořádně důležité. Projevilo se to mj. v souvislosti s akcí moravských fašistů v květnu 1939, kdy byl zachycen telefonát Ansořgeho s Henleinovým štábem v Liberci, při němž vyšlo najevo, že jde o pokus svržení Eliášovy vlády. První zpráva přes Francouze šla už 16. března 39. Když redaktor ČTK J. Jára 9. října 39 předal dr. Benešovi memorandum, pravil v něm, že informace docházející do Paříže v týdenních intervalech byly "nejcennější a nejpřesnější informace o událostech u nás". Zahraničí bylo informováno mj. o činnosti Drážďanské banky, o osudech eskomptní banky, Československé výzbroje, o obsazení Škodových závodů a Brněnské zbrojovky, o spolupráci Škodových závodů se Sovětským svazem a o arizaci a j. Důležité bylo také spojení s Vatikánem přes římského spolupracovníka ČTK C. Weiricha. Na některých zprávách se podílel také gen. Eliáš, který byl 25. 6. 39 svědkem přesunu německé pancéřové divize poblíž Kamenice u Benešova. Pohyby Němců do bitevního postavení před 1. 9. byly hlášeny ze severní Moravy a předány do Paříže. A. Bareš odjel 15. 7. do Francie a sešel se mj. s dr. Milanem Hodžou, kterému předal materiál slovenských podzemních skupin. Sešel se také s dr. Kopeckým ze Švýcar a předal mu zprávy týkající se stavu německých posádek v Protektorátu, které získal od pplk. J. Hanuše. Bareš se vrátil do Prahy 21. srpna, kdy se těžiště práce z ČTK přesunovalo postupně na býv. čs. důstojníky, kteří pracovali na všech okresních úřadech jako tzv. tiskoví referenti. Jejich zprávy v pražském ústředí zpracovávali pplk. Třebický a major J. Vajs. Posledně jmenovaný na příkaz dr. Z. Schmoranze a s vědomím gen. Eliáše přednášel dokonce ve dnech 8. až 15. 7. 39 na zvláštním přeškolenacím kurzu pro tiskové referenty v býv. Štefaníkově domě v Praze o potřebách a formách ilegální práce. Je zajímavé, že na tomto školení byl také za vojáky činný pplk. Balabán. Znamená to, že Obrana národa měla velký zájem na vytvoření dobré zpravodajské služby po celém území tzv. Protektorátu Čechy a Morava.

Členové skupiny dr. Schmoranze pracovali až do svého zatčení, tj. většinou do 25. srpna 1939. Dva dny před tím odjel Schmoranz na Moravu, aby tamní síť seznámil se směrnicemi, které byl projednány na poradě s gen. Eliášem. Bylo v nich mj. uvedeno: "Příští vývoj je otázkou nervů. Říše vynucuje naši aktivitu. Politická situace je pro nás naprosto temná. Říše vyjednává s Ruskem, Anglií, Itálií a Japonskem. Válka ve střední Evropě se promění v sociální revoluci. Podle všech známek vypukne válka mezi Německem a Polskem, při čemž se Morava stane etapou a nejsou vyloučeny válečné akce na našem území. Naše vláda nemá výkonnou moc. Je nutné šetřit národní ztráty, a to nejen na lidech, ale i na nervech. Nechat poklesat na mysli, věc Československa nikdy neopustit, nečekat na vysvobození jinými, varovat a prací pro národ odvracet od zoufalství..."

Přestože se jedná o útržkovitý zápis, v němž jsou zachyceny pouze některé myšlenky, lze z něho uvažovat, že primární otázkou bylo i pro tuto skupinu znovuoživení Československa. Nelze opominout ani tu skutečnost, že se nepohledá pouze na zahraniční pomoc, ale především na vlastní síly.

Po této brněnské schůzi odjel Schmoranz do Tisnova a druhý den přes Buchlov do Zlína, kam již byli povoláni ostatní tiskoví referenti. Po příjezdu do Zlína byli Schmoranz, Svoboda a ostatní přítomní referenti zatčeni gestapem a odvezeni na Špi-

berk, kde se již také nacházel Schmoranzův zástupce pro moravskou oblast mjr. Klein. (Klein byl první mrtvý z této skupiny: v Pečkárně ukončil život sebevraždou.)

Akce gestapa na Moravě nebyla náhodná. Téhož dne se také uskutečnilo hromadné zatýkání tiskových referentů v Čechách. Gestapo vniklo do tiskového odboru předsednictva vlády a do ČTK. V trezoru O. Svobody byla nalezena podrobná mapa s dislokací tiskových referentů a s jejich krycími značkami. Dále Němci získali asi 100 zpráv, ve kterých byly poplísňovány přesuny wehrmachtu, jejich výzbroj, příprava na válku s Polskem aj.

Ještě téhož dne uvědomil A. Bareš o zásahu gestapa Eliáše a zpravodaje Hunzibuchlera z Agentury Havas. Svoboda ČTK byla obsazena oddíly SS a začal v ní působit Wolfram von Wolmar.

Zároveň gestapo proti tiskovým referentům byl plánovaná akce, která byla načasována k rozpoutání německo-polské války. Zprávy, které gestapo získalo, byly dosti podrobné. Např. škpt. Malého sděloval 24. července z Plzně, že v noci odjelo z tohoto města 735 německých vojáků i s plnou výzbrojí. Podrobné zprávy přicházely z Ostravska, kde byla mimořádně složité situace. Byly podávány informace o německých opevněních, o hliďaných mostech, pohybech německé armády, stavu její výzbroje a o politických náladách mezi vojáky. Je zřejmé, že ke shromáždění takových údajů nestačil pouze jeden tiskový referent, ale že musel mít celou řadu spolupracovníků a informátorů z řad civilního obyvatelstva, hlavně mezi železničáři a správními úředníky.

Zatýkání tiskových referentů se neomezilo pouze na 25. srpen, ale pokračovalo ještě v září. 12. září byl zatčen A. Bareš a umístěn v celé společnosti s Hamplm. Díky tomu byl po Hamplově propuštění informován o některých výsledcích protokolu i gen. Eliáš.

Mezi tiskovými referenty byl i zřetelce škpt. V. Manert. Byl informován o zpravodajské činnosti, spojil se s gestapem a v procesu s tiskovými referenty vypovídal dokonce spolu s příslušníkem gestapa Fleischerem proti nim. Při soudním líčení předstoupil před soud se zdviženou pravici. Přijal potom německou národnost a pracoval v německých službách.

Proces s ústředím tiskových referentů byl 12.—13. listopadu 1941. Jako znalec českých věcí byl na něj předvolán von Gregory. Soud vynesl rozhodnutí na základě kterého byli Schmoranz, Svoboda a Vajs odsouzeni k trestu smrti. Bareš obdržel 10 let káznice. Ostatní byli odsouzeni k dlouholetému vězení a posláni do koncentračního tábora. Schmoranzův závěrečný projev před německým soudem byl velmi krátký:

"Kdyby muž, který stál v osudové hodině svého národa na místě, na kterém jsem stál já, jednal jinak, byl by darebák."

Podobně jako v jiných odbojových skupinách se i ve Schmoranzově organizaci předpokládalo, že válka ne bude mít dlouhé trvání. Očekávala se v nejbližší době porážka Německa. Tento předpoklad se ukázal jako mylný. Německá síla byla podceněna, přílišná horlivost a nezkušenost zatlačily mnohdy do pozadí krajní opatrnosti a dodržování konspiračních metod v ilegální práci. To bylo pro tuto skupinu i pro ostatní odboj osudné. Avšak zřejmě rozhodující bylo, jak to už konečně prohlásil pozdější gen. Drgač, že se „pro přístří konflikt prostě udělat něco musí, ať už to pozornosti Němců vzbudí nebo nezbudí, i když budou oběti, bez kterých se ostatně neobejde nic."

Zpravodajská skupina Zdenka Schmoranze byla jednou z prvních odbojových organizací, které byly postiženy gestapem. Byla názorným svědectvím rozpornosti veřejné politické životy v protektorátu. Na jedné straně údajná loajalita, na druhé straně rezistence. Byla počátkem velkého zatýkání, které postihlo celý národní odboj, především Obranu národa. Z celkového počtu 70 účastníků, kteří byli tiskovými referenty nebo se podíleli na vytvoření skupiny, jich zahynulo 25 na popravišti nebo v koncentračním táboře.

V popředí celé této skupiny stál Zdenka Schmoranz, pracovník tiskového odboru předsednictva ministerské rady. Proto i označení této skupiny je spojeno s jeho jménem. V dopise před popravou napsal Schmoranz mj. na rozloučenou své ženě:

"Doufám, že číš a vidíš z mého písma, že jsem připraven na svůj konec vezejší pouti v klidné odezvě."

Plk. gšt. Miloslav Stehlík, nar. 10. 5. 1898, umučen Němci v Budyšině 21. 10. 1942. Člen ilegální zpravodajské skupiny dr. Z. Schmoranze.

nostli do vále Boží. To není, moje srdčko, ani nedostatek citu ani heroické vypětí nervů, to je opravdu síla, pramenící ve víře, že Bůh nám neukládá žádnou marnou oběť. Umlíráme-li s tímto vědomím, pak cítíme, že jsme nežili docela naprázdno a zbytečně, že náš život, i třeba byl těžkým chyb a omylů, měl také svou hodnotu a doznívá v souzvuku v nekonečnu. A na tom souzvuku záleží, na tomto vědomí spočívá síla, jež z trosk našich životů vytváří život nový. My jedinci nejsme nic, ale národ je všechno, a ten, díky Bohu, nebude vystěn, nebudou-li naše ženy slehé, budou-li matkami, které žijí pro děti a neumrtví steskem po mužích milencích..."

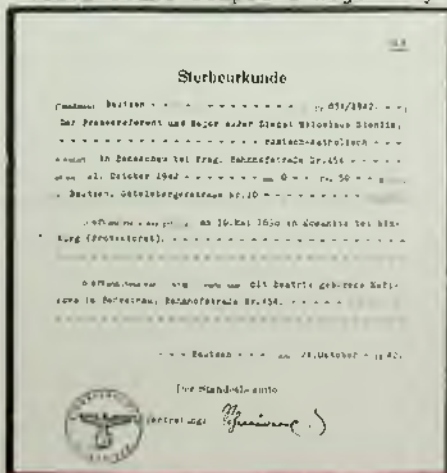
/Podle článku Tomáše Pasáka "Neuklidné léto 1939 - Schmoranzova skupina", který vyšel v "Hlasu revoluce" 8. srpna 1969./

K výše uvedenému materiálu, který nám dal k dispozici syn umučeného plk. gen. štábu M. Stehlíka, M. Stehlík z Winnipegu, Man., připojujeme tyto další informace:

K zatčení 70ti členů zpravodajské skupiny došlo 25. srpna 1939, tj. přesně týden před vypuknutím německo-polské války. Zatčení byli odvezeni kolem vánoc do Drážďan a pak do Golnowa u Ščtína, odkud šli k soudu do Berlína. Je dokázáno, že gen. Eliáš použil veškerého svého vlivu, aby proces odložil. Došlo k němu v polovině listopadu 1941, po zatčení gen. Eliáše. Plk. gšt. Stehlík dostal 3 roky za neudání velezrady; jeho syn dostal v 50. letech od čs. komunistů za tentýž čin 21 let.. Klein byl v Pečkárně ubit. Mladý Stehlík se viděl s otcem naposled 28. září 42. Ve vězení se choval jako hrdina.. MJ

Poslední místo odpočinku plk. gšt. M. Stehlíka v Benešově u Prahy.

Oficiální sdělení o smrti plk. gšt. Miloslava Stehlíka má datum 21. října 1942, tři týdny před tím, než se měl vrátit na svobodu.

ING. OTAKAR HAVELKA

Narodil se v Praze 19. září 1903. Jeho otec, ing. Otakar Havelka st., byl společníkem pražské strojírně Havelka a Mész v Karlíně, která byla založena v r. 1869 Janem Havelkou. Tento chudý hoch ze Semína u Kladub n. Labem, jako účetní a nákupčí u firmy Salomon Huber v Karlíně, se oženil s neteří p. Hubera, Louisou Huberovou, rozenou Švýčarkou. Ing. Otakar Havelka st. se svým bratrem Rudolfem vybudovali podnik, který byl původně znám hlavně jako výrobce cukrovarnických aparátů a Otakar měl několik významných patentů v tomto oboru. Později firma vyráběla také zařízení pro nemocniční prádelny, které dodávala do celého Československa, i do zahraničí. Ing. Otakar Havelka st. měl ve svém podniku zkušeného mědikovce, který byl dobrým přítelem rodiny, i když se později stal sociálně demokratickým politikem a ministrem čs. vlády. I v továrně si ho všichni vážili pro jeho slušnost. Patřil mezi rozumné a nemarxistické sociální demokraty, kteří dobře věděli, že jen v prosperující demokratické a soukromné hospodářství podporující společnosti je možné dosáhnout nejlepší životní úrovně bez ztráty osobní svobody a lidské důstojnosti. Je známo, že i mědikovec Antonín Hampl si vážil ing. Havelky st. i jeho bratra Rudolfa, protože je považoval za příkladné zaměstnavatele a hodné lidi, kteří měli ke svým zaměstnancům poměr přátelský a plný porozumění a ohledu. Jejich vrozené gentlemanství jim nedovolilo ani v letech jejich největších úspěchů a rozmachu stát se povýšenými. V tom se asi jevila jejich švýcarská krev po matce.

Otakar mladší během svých studií na pražské technice vykonstruoval jednu z prvních praček pro domácnosti v Československu a pojmenoval ji PERUN. Po studiích se oženil s Janou Burešovou, vnučkou bývalého starosty Královských Vinohrad Aloise Bureše. Tento také chudý hoch z Kolína se vypracoval na zámožného muže. Se svým synem dr. ing. O. Burešem vystavěli mnoho desítek domů v Praze a mimo jiné i Vinohradské divadlo, Národní dům a pivovar.

Novomanželé Havelkovi se vydali na svatební cestu do USA. Během šesti měsíců v r. 1931 poznali New York a Chicago a mladý Otakar studoval výrobu praček. Situace doma mezitím nebyla snadná. Změněná struktura celého hospodářství po I. světové válce, hlavně pak úbytek obydlí pro cukrovarnická zařízení, dále pak majetková dávka v letech 1920 a 1921 firmu finančně oslabil. V letech 1935 až 1938 byla Havelkova továrna zaměstnána výrobou palivových a ohřívacích vozíků pro čs. letectvo. O největší objednávku se dělila se strojírnami Hejduk-Faix a Wichterle-Kovářík. Bylo to 80 vozíků na benzín s obsahem 4.000 litrů.

Za II. světové války pak dlouhotrvající sabotáž německého válečného úsilí firmě také nepomohla. Totiž v posledních dvou letech války, ing. Otakar Havelka se svým společníkem, bratrancem ing. Janem Havelkou, známým sportovcem a tenistou, zaměstnali přes 250 pánů a dam z Prahy, většinou jen na papíře, aby byli uchráněni od "totálního nasazení" v Německu. Bylo to riskantní a nákladné, ale mladí Havelkové to považovali za svou národní povinnost.

Během cizí okupace platí víc než za normálních okolností slova té staré písničky: "Život je jen náhoda..." Po okupaci Němci se snažila firma žít více méně z výroby cukerních aparátů a velkých i malých prádelnických strojů. Bylo štěstí, že prvním německým vojenským dozorcem nad firmou byl rezervní kapitán, který nebyl nacistou a nechal firmu na pokoji s tím, že vyrábí zařízení pro potravinářský průmysl a pro zdravotnické účely. Teprve v roce 1941 začala firma vyrábět generátory na dřevní plyn pro pohon auta, hlavně nákladních vozů. Po dokončení této objednávky byl zase klid a pracovalo se jen pro cukrovary a prádelny. Když se však stupňoval nábor lidí do Říše na práci, zaměstnanci firmy sami začali namítat, že jsou teď v nebezpečí a mimo to nedostávají přídelů potravin a jiné výhody, jakým se těší dělníci v závodech s válečnými zakázkami. Majitelům firmy se do toho moc nechtělo, ale sdíleli s lidmi některé obavy, že se věčně nebudou moci Němcům vyhýbat, zvláště když původní mírný dozorce odešel. V této době se stala zajímavá věc: Od roku 1935 jezdil ing. Otakar Havelka se svou rodinou vždy v létě do vily své tchyně paní Burešové do Čerčan nad Sázavou. /To se dělo až do léta 1942, kdy Němci vilu přidělili jednomu českému zrádci. / V Čerčanech ob jeden dům měl svou vilu jistý p. Petrovský, majitel firmy Pick, velkoobchod s dřívím v Praze. Hrál s Havelkovými tenis a rodiny se denně stýkaly ráno plovárně a večer na kuželnkách.

/Pokračování příště./

Ing. Otakar Havelka byl doma úspěšným podnikatelem, za války zachránil stovky lidí před nasazením v Říši. Jeho továrna neušla "znárodnění" v r. 1946. Šéf mise pro Restituce a Reparace v NSR do října 1948. Když se jeho paní a třem dětem podařil útek, rodina emigrovala do Kanady v prosinci 1950. Pilíř Osady sv. Václava a jejího sboru. Také Kampe-ličky. Nezáhledjící muž i dnes ..

Mnichov, v létě 1949: zleva-syn Jan, ing. O. Havelka, paní Jana Havelková, syn Ota a vpředu syn Ivan.

Masaryktown, červenec 1949: zleva-Josef Broušek, ing. O. Havelka, J. Janda, dr. Vladimír Dostál a Antonín Švirga.

Masaryktown, červenec 1977: zleva-Ant. Václav, jeho paní Draha, paní Jana Havelková a ing. Otakar Havelka.

Rodiče inž. Otakara Havelky: otec Otakar Havelka, nar. 7. 10. 1864, zemřel 31. 10. 1935, a matka Ludmila, roz. Brabcová / její bratr byl známý senátor Jaroslav Brabec / nar. 14. 2. 1874, zemřela 29. 11. 1953.

Jak se v životě vojáka střídají radostné a tragické chvíle, řekl si mnohý z nás, když se dověděl v říjnu před šesti lety o smrti nadporučíka Emila Fechtnera. Třistadesítka si jistě dnes vzpomíná velmi živě na dvacátý osmý říjen 1940 a na slavnostní akademii, kterou upor. Fechtner připravil se svými druhy k oslavě státního svátku. Tehdáž byla třistadesítka na letišti v Duxfordu u Cambridge a v plné práci. Němci se snažili rozhodnout ve svůj prospěch bitvu o Britanii a je neuvěřitelným, jak mohl pilot, který byl takřka neustále v boji, najít ještě času a klidu k organizování akademie.

Velitel Fechtnerův, plukovník Hess, ve své knize „Byli jsme v bitvě o Anglii“, o něm píše: „Fechtner patřil mezi naše nejpopsatelnější letce. Nejen proto, že měl tou dobou již k dobru šest Němců, sestřelených ve vzdušných bojích, ale především pro svou výzvi, nefalšovanou povahu v práci i mimo ni. Byla radost dívat se na něho, s jakou vervou chystá 28. říjen. Protože byl každým coulem Sokol, vybral především vzornou sokolskou družinu z řad našich vojáků

Fechtnerův

28. říjen 1940

a nacvičil s nimi efektní tělocvičnou soustavu. Hrsta chlapců jakoby vyskočila z barevného filmu našeho posledního sokolského sletu. Nacvičovali sestavu vážně a zdálo se, že každý z nich nese odpovědnost za celou skupinu, za celé Sokolstvo...

Se zkouškami byla největší nesnáze. Často, když jsme byli v nejlepším, zazněl povel a celé pěvecké či tělocvičné družstvo se rozuteklo ke strojům a za svou práci...

Oslava se však Fechtnerovi vydařila a přinesla mu závěrem též jeden z jistě nejradostnějších okamžiků jeho života. Nadporučík Emilu Fechtnerovi bylo ještě před zakončením večera oznámeno, že mu britský král udělil nejvyšší letecké vyznamenání, slavné D. F. C. — Distinguished Flying Cross...

Druhého dne startoval Emil Fechtner ke svému poslednímu letu. V Hessově knize čteme k závěru Emilova života...

„Nebudeme mu dnes psát nekrology, ani vymýšlet k jeho osobě přídavná jména z oslavných slovníků. Zůstane v naší paměti takový, jakým skutečně byl: letec - bojovník. Vítěz nad šesti nepřátelskými útočníky v bitvě o Londýn. Tvrdý a statečný mstitel utrpení své země. — Krásný člověk!

Pohřbili jsme ho na hřbitově v Roystonu.

A toho dne došel pro něho dopis, na který čekal od okamžiku, kdy se vydal na cestu k západu. — Dopis od mámy. Ohmatané, zmačkané, prošlé bůhví kolika rukama, bloudilo psaní měsíce záhadnými cestami, než konečně našlo cíl... »Chlapče, dej na sebe pozor. Synku, opatruj tě Pán Bůh. Myslím na tebe vstávajíc, lehajíc a ve snu vidím tvou podobu z posledních dnů. A jsem s tebou po všechny dny, až do skonání světa.«

Pohřbili jsme Fechtnera s mámi. ným dopisem. Studená ruka tiskla psaní k mlčící hrudi. Až do skonání světa.“ KVV

Dne 7. září 1982 se v Brně sešla skupina býv.čs.letců, kteří za II.světové války sloužili v RAF. Byli to: sedící zleva: F.Zajíček, A.Macenauer a E.Urbánek. Stojící zleva: J.Setvák, J.Jedlička 311, M.Říhovský 311, E.Boček 312 a 310, B.Vrána 310, R.Zadrobilek 310, F.Peřina /host z USA/ 312, Zdeněk Škarvada 310 a POW a O.Kučera 312 a 313. Bylo to radostné shledání po mnoha letech.

IN MEMORIAM: Z Brna došla zpráva, že tam dne 1. června t.r. zemřel Oldřich Vedral. Narodil se v Brně 19.7.1911, základní školu vyšel v Žabovřeskách. Po absolvování přímyslové školy strojní, sloužil u 10.p.pluku. 1933-39 byl techn.kontrolorem Škodových závodů. V lednu 40 odchází do Francie /přes Maďarsko/. S 12.kulom.rotou 2.pluku se účastnil franc.tažení. Ze Sete po kapitulaci odplul do Anglie. Absolvoval mechanický kurs a do listopadu 40 je u 115.angl.bomb.peruti. Od července 41 u 311.čs.peruti. V E.Wretham utrpěl těžký úraz a byl 13 měsíců v nemocnici v Ellly. Pak sloužil u těžké peruti v Servicing Echelon až do srpna 1945, kdy se vrátil do vlasti.

Vzpomínáme svých padlých a nezvěstných

Měsíc říjen byl československému letectvu po všechna léta války vždy měsícem osudovým. Snad největší počet ztrát utrpělo československé zahraniční letectvo právě v tomto měsíci, který byl též svědkem velké tragédie, když jeho 18. dne roku 1942 se zřítilo při přistávání na londýnském letišti Northolt letadlo Wellington a 15 členů jeho posádky a cestujících ztratilo své životy. Vzpomínáme dnes všech těchto svých druhů s úctou a láskou a obnovujeme slib, který jsme jim dali nad jejich hroby: Nezapomeneme a učiníme vše, abychom byli hodni vaší památky!

Četař František Bartoš 6. října 1939 jako příslušník čs. letectva ve Francii, poručík Josef Slovák, nadporučík Jaroslav Skutil, četař Oskar Valošek, rotný František Koukol, všichni 1. října 1940, příslušníci 311. bombardovací peruti v Anglii, podporučík Josef František, 8. října 1940, 303. stíh. perut, rotný Otto Hanzlíček 10. října 1940, 312. stíh. perut, rotný Jaroslav Hlaváč 10. října 1940, 56. Squadrona RAF, četař Jan Chalupa 16. října 1940, 310. stíh. perut, kapitán Jan Veselý 16. října 1940, poručík Jaroslav Matoušek 16. října 1940, poručík Jaroslav Slabý 16. října 1940, rotník Josef Albrecht 16. října 1940, rotný František Zapletal 16. října 1940, kapitán Miloslav Vejražka 17. října 1940, poručík Bohumil Lunda 18. října 1940, poručík Hubert Jarošek, 18. října 1940, četař Karel Klimt 16. října 1940, četař Otto Jirsák 16. října 1940, četař Oldřich Tošovský 17. října 1940, četař Karel Lang 17. října 1940, všichni 311. bomb. perut, nadporučík Vilém Götz 25. října 1940, 501. Sq. RAF, nadpor. Emil Fechtner 29. října 1940 310. stíh. perut, nadporučík Josef Klo-

boučník, četař Josef Klváček, oba 22 října 1941, 68. Sq. RAF (noční stíh.), nadporučík František Hehl 25. října 1941, 312. stíh. perut, poručík František Dittrich 23. října 1941, 311. bomb. perut, poručík Alois Sedláček 27. října 1941, 10. AOS RAF, rotný Vladimír Břečka 8. října 1942, 311. bomb. perut, nadporučík František Fanta, rotný Josef Hrala, podporučík Václav Obšil, četař Emil Türkl, rotný Rudolf Jelínek, podporučík Miroslav Mucha, všichni 13. října 1942, 27. OTU (čs. výzv. letka), nadporučík Václav Študent, podporučík František Bulis, rotník Josef Švec, rotný Jan Bláha, poručík Václav Hanča, podporučík Bedřich Gissiibel, podporučík Antonín Bunzl, rotný František Doležal, nadporučík Jaroslav Jebáček, četař asp. Vladimír Rájeckí, rotník František Stoklůšek, rotný Vilém Götzlinger, rotný Josef Čech, rotný František Paolík, všichni 18. října 1942, 311. bomb. perut, nadporučík Václav Jelínek 23. října 1942, 1. EANS RAF, četař Petr Haas 23. října 1942, 5. AOS RAF, četař Jan Machálek 26. října 1942, 57. OTU RAF, četař Rudolf Lanž 29. října

1943, 311. bomb. perut, štábní rotník Alois Mžourek 16. října 1944, 1. D. F. RAF, kapitán František Politzer, četař asp. Rudolf Barvíř, četař Václav Černý, četař Josef Košťál, četař Štěpán Štětka, všichni 29. října 1944, 311. bomb. perut, podporučík Jaroslav Kudláček, podporučík Karel Rybníček, poručík Bohumil Vaverka, štábní rotník Zdeněk Sedláček, štábní rotník Antonín Brož, všichni 5. října 1945, 311. bomb. perut, četař Jaroslav Polebník, četař Otakar Janáček, četař Jaroslav Kolenc, četař Karel Hurt, všichni 23. října 1941, 311. bomb. perut, poručík Mojmir Novák 27. října 1941, 10. AOS RAF, rotný Antonín Zavoral 31. října 1941, 607. Sq. RAF, kapitán Jan Šťastný 25. října 1943, 312. stíh. perut, rotník Jaroslav Hala, četař Alois Stoček, kapitán František Koranda, rotník Štěpán Jaroš, rotný Michal Kubina, rotný Karel Katz, praporčík František Veitl, četař Josef Remenár, četař Bedřich Sklář, všichni 3. října 1944, 311. bomb. perut, rotník Vladimír Kepák 13. října 1944, 307. Sq. RAF.

Věčná vám paměť!

SDRUŽENÍ PŘÁTEL LETCŮ

Polští letci v Anglii, kteří sloužili v RAF, vzpomněli 3.9. Bitvy o Anglii. Čs.veterány zastupovali kpt. let.K.Pospíchal a V.Soukup.--JUDr. Zd.Vykoukal nám z Bowmanville, Ont. poslal foto čs.nočního stíhače F. Běhala Ze Želatovic u Přerova, který přišel o život v Anglii 11.5.41.--Dr.M.Vítek z Montreálu napsal pro "KL" recenzi znamenité knihy "Jak se plaší smrt" od A.Lišky. Přineseme příště.--Kdo ví něco o letci Špačkovi, který se dostal do Anglie přes Madrid?--"Hlas Revoluce" přinesl v září článek "Zahraniční letci v SNP".--V Ruzyni je pomníček čs.letcům, kteří přišli o život za nac.okupace. Některá jména: Selucký, Lonek, Ota Šubrt, Vycpálek, Bobák a Hůla. Většina z nich doplatila na zradu býv.letce Jar. Bednáře.--Sjezdu Svazu letců se účastnilo v Londýně na 100 osob.--S/L M.Liškutín nám poslal kopii zajímavého článku "Hedge-Hop from the Iron Curtain" od E.M.Prchala, který vyšel v RAF Review v r.1951.--Kdo ví, co se stalo s čs.stíhači, kteří sloužili na rep.straně ve Španělsku? Jména: J.Ferák, J.Dokládál, J.Návesník, R.Boltík, K.Gubula, J.Souček, Z.Taláš, K.Král, K.Kříž, R.John a K.Vejvoda.--Býv.noční stíhač 68.britské perutě, Karel Šeda, žije v Praze.--S/L Liškutín nám věnoval krásnou knihu A.Hamiltona "Wings of Night". Hrdinou knihy je G/C Pickard, býv.velitel 311.čs.peruti, který zahynul 18.2.44 při náletu na vězení Gestapa v Amiens.--Paní Hana Fischlová zapůjčila našemu Sdružení vzácný anglo-český a česko-anglický vojensko-technický slovník, vydaný v Anglii 1942.--Čtenář S.S. nám napsal, že Němci plánovali užít Avie B-534 jako stíhače pro plánovanou něm.letadlovou loď "Graf Zepelin".--Nově v archivu máme fotky F/Sgt.F.Kotiby a mechanika Kratochvila.--V Plzni žijí Josef Prokop a Jan Prokop, v Praze A.Štanc, Jar.Hlaďo a Richard Falbr.--Praporec 3.čs.let.pluku v Brně za války skryl Ant.Čech, který dnes žije v USA.--Máme foto F.Trejtara.--Rtm.let.Mir.Kopecký zemřel v Zimbabwe.--Zora Plaňavová-Poyser žije v Belgii.--Jan Sigmund věnoval našemu Sdružení vzácnou knihu A.Richardsona "One Man and His Dog", Jan Bozděch a ANTIS.--Dostáváme pravidelně angl. revue "FlyPast". Píše často o čs.letcích v rámci RAF.--Paní Hana Fischlová ze Sutton, Que. nám zapůjčila své tři privátní alby od r.39 až do r.1951. Obsahují celou řadu zajímavých fotografií, zvláště ze života 311.čs.bombardovací peruti. Paní Hana byla za války pod svým dívčím jménem Voglová technickou úřednicí této peruti ve svazku RAF.

Anglie, duben 1942: S/L /major let./ V.Raba a president dr.Edvara Benes.

ČÍM JE DVACÁTÝOSMÝ ŘÍJEN V ROCE 1983?

- SYMBOLEM —** slavné minulosti
- SVĚDECTVÍ —** výsledků práce, bojů a obětí generací v zápa-
sech o život ve svobodě osobní - národní a
státní
- VÝZVOU —** k boji s dnešním zlem držícím ČECHY a SLO-
VÁKY v područí v jejich vlastní zemi
- ZDROJEM VÍRY —** ve vítězství civilisace, v níž stát slouží člověku
- PŘÍKLADEM SÍLY —** myslí a srdcí milionů lidí, kteří se nikdy nesmíř-
li s přechodnou tyraní
- HVĚZDOU NADĚJE -** v rostoucí sílu svobody lidu dnešní a příštích
generací

Bata Footwear
Division of Bata Industries Limited
Batawa, Ontario K0K 1E0

V Y Z V A ..

Naše národopisná taneční skupina MASARYK /CZECHOSLOVAK/ DANCERS v Torontě přijme nové členy od 17ti let nahoru. Skupina byla založena v roce 1968 a vystoupila úspěšně mnohokrát během Caravan, v různých festivalech a soutěžích v Kanadě a v USA a ve dvou operách /Dvě vdovy a Prodaná nevěsta/. Návěst je každou středu v 7:30 večer v hale sv. Václava, 496 Gladstone Ave. Uměleckou vedoucí souboru je Janet Szamuhelová-Gregorová, tel. 255-0840. Přijďte mezi nás!

LIDI SÓ strašně pomloubačný. Stačí, aby dvě měli spolek jedno nebo dvě děvka a hned o nich vykládají, že spolek drží.

ČSSR z Prahy došla zpráva, že tam byl za obrovské účasti přátel čs. motorismu pochován inž. F. Koch, šéfkonstruktor továrny Janáček na Pankráci. Byl to muž tak vynikající, že jsme si od předplatného majitele Zbrojovky Karla Janáčka z Ottawy vypůjčili knihu A. Tůmy "Postavy našeho motorismu" z roku 1941. A tam stojí toto:

FRANTIŠEK KOCH,

pilný konstruktér, který razí cestu novým myšlenkami ve stavbě motorů, je jedním z oněch mála houbovatých praktiků, kterým nic nedovede znechutit jejich mnohdy nedočenou práci. Život mu poskytl příležitost pracovat po boku našich nejlepších značek a vysoká inteligence umožnila mu asimilovat všechny prvky, nutné k domyšleným dílům. Narodil se v. 1893 v Mělníku u Louče. Proti vůli rodičů odešel na strojírenskou a vyučil se v Ml. Boleslavě u slavné firmy Laurin & Klement. Bydlel u mistra Podsedníčka, který nýbrž závod Páříž-Viedeň a první závod v Rakousku. Soukromě studoval matematiku a mechaniku. Složil velmi dobře zkoušku do vyšší průmyslové školy v Praze, ale vypuknutí války přivedla jej do letecké továrny Aviatik ve Vídni, kde se stal záhy vrchním kontrolérem. Po válce se seznámil s Benešem a Hainem, s nimiž založil továrnu Avii. R. 1921 vyhrál jako

pozorovatel letecký závod kolem domoviny. V Avii, kde byl tichým společníkem, konstruoval již první motocykl. S hotovou konstrukcí půllitru přišel do tov. BD, kde se vyrobilo několik serií těchto výborných strojů. Po fusi s ČKD konstruoval typ 350 ccm OHC s kardanem, který se rovněž vyznačoval řadou nových konstrukčních prvků. Roku 1934 si založil vlastní dílnu a postavil stroj 350 ccm Koch, který měl telesk. vidlici a odpěr. zad. kolo. Od začátku spolupracoval s tov. ČZ. Nikdy nepřestal studovat cizí literaturu a viděl všechny výstavy v Berlíně a Paříži. Je rovněž znám jako sportovec. Postavil rekordy na trati Rtn.-Praha, San Sebastian-Praha a Paříž-Praha (za 20 hod.). Jel 8 velkých soutěží, šestidenní a jiné. Uznávaný funkcionář Motosekce. Je vdovec, syn (rovněž sportovec) chodí do průmyslovky. Nekouří, miluje hudbu a poezii

Bude vás zajímat

Operní programy na TV a v rozhlasu:

V sobotu 22.10. od 14 hod. osmihodinový program "Live from Met" na oslavu 100. výročí založení. - V pondělí 24.10. "Life of Verdi", 6 dílů, až do 28.11. - Ve středu 9.11. "Live from Lincoln Centre" v podání NYC City Opera Janáčková opera "Cunning Little Vixen". /V Montrealu 33, Cable 12. / - Kanadská operní společnost na rozhlasu: 29.10. Lohengrin, 5.11. La Fanciulla del West, 12.11. La Belle Helene, 19.11. Elektra.

České opery na scénách v USA v sezoně 83/84: 7. ledna uvede Bronz Opera v NY Smetanovy "Dvě vdovy", 20. ledna bude koncertní provedení "Její Pastorkyně" v Bostonu.

Al Souček, do února 48 majitel hotelu PALACE /proti nádraží v Pardubicích/, dnes rezident obce Underhill, Vermont, píše neúnavně dopisy redakcím amerických listů, zvláště redakci "Burlington Free Press". Této činnosti si všimnul m. j. senátor Leahy a doporučil na půdě amerického senátu, aby osud manželů Součkových byl 30.9. 82 zařazen do kongresního záznamu. Podkladem se stal článek B. Jacobse "Couple remember path to Freedom", který vyšel 7.9. 82 v "Burlington Free Press". Na obrázku je Al Souček se svou vnučkou Christínou Benešovou.

Své 65. narozeniny oslavil v kruhu svých německých famíků v Dürrenwaldstetten v jižní části NSR Msgr. Jaroslav KUBOVEC. Bylo samozřejmě, že vždy tím či oním způsobem pomáhal našim exulantům a proto patří mezi nejpopulárnější naše kněze v zahraničí. Vděčně na něho vzpomínají i mnozí naši v Kanadě, např. arch. František Štalmach, který se sám letos v září ve zdraví dožil svých 80. narozenin. Msgr. Kubovec pochází z Chodska. Je o něm známo, že když končil svá teologická studia v Římě, obsadili Spojenci město; dp. Kubovec prokázal své vlastenecké cítění tím, že se připojil k čs. západní armádě. K 65. narozeninám mu blahopřejeme.

WINZE'S MEAT MARKET

ILJA ŠANDA

Čerstvé domácí a evropské uzeniny.
307 Roncesvalles Ave., Toronto.
Tel.: 533-5165

ČECHOSLOVÁCI v ZAHRANIČÍ

Schůze zastupitelstva Rady svob. Československa se koná v New Yorku 12. a 13. listopadu t. r. -- Vlad. Škutina se ohradil proti článkům R. Kremla a J. Kalvody v "Našich Hlasech" konstatováním, že nikdy na nikom nežádal adresy exulantů. Připomněl, že vydal knížku "Friss die Hälfte!" ve spolupráci s Čs. svazem křesťanských pracujících ve Švýcarsku; její výtěžek /přes 5.000 švýc. fr. byl určen vězněným duchovním v ČSSR. -- Čs. cyklista R. Hutýra, kterou s celou rodinou uletěl balonem na Západ, míří do Kanady. Má v Torontě příbuzné. -- Dr. Mil. Kohák nám věnoval kopii knížky "Luděk Stránský in Memoriam", kterou vydal v NY v r. 1952. -- Reportáž dr. Vítka o úletu tří Dakot do Erdingu v r. 1950 vyvolala komentář m. j. red. Pejškara a R. Hanzlíka. /Hanzlíkův dopis nelze zveřejnit, protože zmíněný letec žije doma. -- Hledají se: pí. Gráfová /vdova po novináři O. Gráfovi; Kalifornie?/, tamtéž Jan Mahler či Maller, dr. Messner /býv. tereziánský vězeň/ a Věra Tinlová, nar. 6.6.20 v Plzni. -- Jan Drabota měl možnost mluvit /a pokoušel se přemluvit k žádosti o azyl/ s čs. techniky, než tito byli repatriováni do ČSSR po zajetí v Angole. Nikdo nezustal, protože šlo o "kované" komunisty. -- Daniel Stroj se v NSR dožil "60". -- Dr. J. Pavlík napsal článek o Jar. Foglarovi do dánské publikace "Slavica Othiniensia" - německy. -- Máme celé znění projevu Otce biskupa J. Škarvady ve Washingtonu /pošleme na požádání!/. Tento měsíc navštívil naše farnosti v NSR. Je to neúnavný pracovník na vinici Páně! -- Palo Blaho oslavil "80" v NY. Dr. V. Dostál "70" tamtéž. /Byl dragounem v Pardubicích a po r. 48. žil v Torontě. -- Ota Filip napsal zajímavý článek do "Fr. Allg. Zeitung" 19.8. o Malackách. -- Ve Washingtonu zemřela paní Drábková. -- Mír. Konvička by rád viděl vytvoření jednotné exilové organizace. -- Prof. Jar. Mráček založil v San Diegu, CA "Friends of Czechoslovak Music" /dotyčný se 5.6. dožil "55"/. -- Karel Urban, Box 4797, GPO, Sydney, NSW, 2001, Australia, ohlásil založení "Organizace Pravda vítězí", která neuznává Košický program. -- Zasláno: Prahačka, 53 let, 60/158, rozv., žijící v Kalifornii, solidního čestného partnera. -- Nezávislé sdružení býv. čs. vojáků v NSW /Austrálie/ zvolilo předsedou Hynka Trhlíka, jednatelem M. Šuláka. Skupina čítá 25 členů. -- Prý se uvažuje, aby olymp. oheň v LA v r. 84 zapálil Zátok. -- "Zpravodaj z Washingtonu" přinesl zajímavý článek dr. Drábka "Proč nebombardovali Spojenci Osvětim?". -- Ve Flagstaff, CA se usadila rodina Zdenka Piškota. -- "VSL" připomněly, že 30.8. by se byl dožil 80. let Bohumil Laušman. Článek napsal dr. R. Krupička. -- Int. Council of Jews from Czechoslovakia oslavil v Londýně 15. výročí svého založení. -- "Hlasatel" otiskl několik významných článků Jana Kuncíře. -- Čs. Klub v Jižní Austrálii zvolil předsedou Zdenka Schulze, jednatelem B. Lisáčkou. Klub je velmi aktivní. -- M. Šimková měla velký úspěch v San Diegu. Ne menší mezi krajanů v St. Catharines, Ont.; díky M. Klímkovi.

Osobní půjčky na nejnižší úrokovou míru
Speciální vklady - Šeková služba

KAMPELIČKA

CZECHOSLOVAK TORONTO
CREDIT UNION LTD.

740 SPADINA AVENUE • TORONTO
ONTARIO M5S 2J2

Telephone: 925-0557

Úřední hodiny: V pondělí a v pátek od 10 do 7 hod.
Úterý, středa, čtvrtek, 10 do 5 hod.